

VLADIMÍRA ŠEBOVÁ

autorka slovenského bestselleru *Insomnia*

DCÉRA ZIMY

COO
BOO

Dcéra zimy

Vyšlo aj v tlačovej podobe

Objednať môžete na
www.cooboo.sk
www.albatrosmedia.sk

Vladimíra Šebová
Dcéra zimy – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2021

Všetky práva vyhradené.
Žiadna časť tejto publikácie nesmie byť rozširovaná
bez písomného súhlasu majiteľov práv.

ALBATROS MEDIA

COO

BOO

DCÉRA
ZIMY

DCÉRA ZIMY

VLADIMÍRA ŠEBOVÁ

Obálku ilustrovala Lenka Šimečková
Mapu ilustroval Brian Terrero

COO
BOO

Bohyniam, bohom a beštiám

*V hlbokých lesoch
a na širokých poliach,*

*v korunách borovíc
a koreňoch žihľavy,*

*kde líšky spia
a vlky vyjú,*

*cez prach kostí
a sľuby milencov,*

*kým živí driemu
a mŕtvi tancujú,*

*nájdem ťa,
nájdem ťa.*

PROLÓG

Ognjen Dagarič bol celý život smoliar. Milá ho opustila pre kováča z vedľajšej dediny, úrodu fazule mu zničili krúpy a posledný kôň v jeho malej stajni si nešťastne zranil nohu a Ognjen ho musel utraťiť. Ognjen sa spoliehal už len na to jediné, čo mu zostávalo – malý záhon jahôd za jeho domom.

Predaj jahôd na trhu bola posledná možnosť, ako si zarobiť na živobytie. Dedinčania často na trhu predávali plody svojej záhrady. Pletené košíky záhradkárov praskali pod ťarchou čerešní, sliviek alebo hrušiek – vždy podľa toho, čo bohyňa Mokoš nadelila. Jahody v Ognjenovom košíku však boli drobné a bez chuti. Dedinčania ich na trhovisku obchádzali bez povšimnutia a smerovali k Mikelovi Sprskému, ktorého jahody boli veľké ako detská päšť.

Ognjenov život sa však zakrátko celkom zmenil.

Prechádzal pomedzi svoje skromné záhony jahôd. Lístky rastlín boli malé a slabé a len sem-tam pomedzi nich vykukol červený plod. Bez ohľadu na to, ako sa o jahody staral, chradli. Ognjen si prezeral chudobné hriadky a myslel na to, že bude musieť predať svoj malú drevenú chatrč a odsťahovať sa do susednej dediny, no zrazu ho z myšlienok vytrhlo čosi nezvyčajné. Na konci jahodového záhona sa zatriasli listy.

Kolenami sa zaboril do vlhkej zeme. Odhrnul zeleň a srdce sa mu od ľaku prudko rozbúšilo.

Pod drobnými lístkami sa ovocím krmil had s kľukatou čiernou čiarou na chrbte. Obrátil k Ognjenovi sploštenú trojuholníkovú hlavu a zadíval sa na neho.

Ognjen ustrnul na mieste. Jeho matka, vychýrená košíkárka, mu síce v detstve hovorovala, že had prináša šťastie, no teraz, keď sa pozeral do hadových úzkych zreničiek, nebol schopný pohybu.

Had pomaly zodvihol hlavu s tmavou škrvnou v tvare písmena V a vyplazil dlhý čierny jazyk. Ognjen čakal na hadov útok, plaz sa však obrátil naspäť k jahodám a krmil sa ďalej. Ognjen sa štvornožky od hada odšuchtal, a keď bol v dostatočnej vzdialenosti, zodvihol sa na rovné nohy a s kolenami špinavými od blata bežal do domu tak rýchlo, ako len vládol.

Od toho dňa sa Ognjenov život začal meniť k lepšiemu. Dostal od suseda prasa, do vedľajšieho domu sa nastahovala pôvabná drotárka, ktorá hneď v prvý deň zamierila k Ognjenovým dverám, a vlčia svorka v noci napadla Srpského dobytok a pošliapala pritom jahody. Od stretnutia s hadom sa Ognjen k jahodovému záhonu za domom nepriblížil, a napriek tomu sa im začalo výrazne dariť. Stonky vyrástli do výšky a záhon obsypala bohatá úroda.

Ognjen stál za oknom domu a sledoval záhon plný obrovských červených jahôd. Premýšľal, prečo sa na neho odrazu usmialo šťastie, aj keď ho celý život obchádzalo. Zelené listy jahôd sa zatriasli a Ognjen uvidel, ako pod nimi mizne špička šupinatého chvosta.

Had, pomyslel si Ognjen. Priniesol mi šťastie.

Medzi miestnymi kolovali rôzne povery. Prvý hrom po zime znamenal príchod Perúna. Havran bol predzvestou nešťastia. Keď sa okolo úľov poukladalo imelo, včely sa lepšie množili. Ľudia žili poverami a povery žili v ľuďoch.

Bez dlhého premýšľania si Ognjen vzal z pivnice hrable a zatvárací prútený kôš, ktorý vyrobila jeho matka, a vbehol do záhona plného sladkej vône. Had sa práve zahryzol do šťavnatej jahody, keď

ho Ognjen jediným pohybom hrablí odtrhol od plodu a hodil do koša. Chvatne ho prikryl vekom a za tlmeného syčania bežal do pivnice. Našlapoval pomedzi staré haraburdy a kôš napokon hodil na zem. Tesne pred tým, než vybehol z pivnice, strhol prútený vrchnák.

Had vystrčil hlavu z košíka a rozhlíadol sa. Pivnica bola malá a plná starých prútených košov, naštrbených kosákov a zdrapov ľanovej látky. Svetlo dnu prenikalo len cez jediné malé okno, z ktorého bolo cez medzeru v doskách drevenej okenice vidieť kúsok jahodového záhona. Had sa vyplazil na hromadu prútených košov a zadíval sa cez štrbinu na jahody.

Okolo Ognjenovho domu vždy pobehovalo mnoho myší a potkanov, a tak mu prítomnosť hada vyhovovala. Mŕtve či polomŕtve hlodavce hádzal na prah pivničných dverí a had si potravu vždy odvliekol do prístreška z prútených košov a látok, ktorý si v pivnici vytvoril.

Ognjenovi šťastie prialo. Jeho jahody boli tie najchutnejšie a najväčšie v celej dedine, a aj keď ich na trhu predával vysoko nad zvyčajnú cenu, vždy sa domov vracal s prázdnyimi košmi a plnými vreckami. Drotárka do jeho domu zavítala čoraz častejšie a prasa bolo už také veľké, že si Ognjen povedal, že ho čoskoro podreže. Had mu skutočne prinášal šťastie.

Bude moje šťastie väčšie, ak had podrastie? pýtal sa sám seba.

Na prahu pivničných dverí sa začali objavovať aj jašterice a kusy sliepok, ktoré Ognjenovi zostali po nedeľnom obede. Keď sa v dedine narodili mŕtve mačiatka, Ognjen s radosťou strčil ich telička bez srsti do vreca a hodil ich do pivnice. Občas hada skontroloval a zistil, že skutočne rastie.

Had sa rád vyhrieval v páse slnečných lúčov, ktoré na neho dopadali cez malé okienko. Nespál, premýšľal. Cez medzeru v drevených doskách okna sledoval červené jahody, ktoré sa zdali na dosah, a predsa tak ďaleko. Zvrchol sa a vplazil sa do svojho tmavého prístreška.

Dedinčania jedného dňa našli na poli zoslabnuté šteňa, ktoré ho sa nik nechcel ujať. Ognjen si povedal, že had sa tejto potrave poteší. Drobné mláďa, ktoré sa ledva hýbalo, položil na prah pivnice a zabuchol za sebou dvere.

Z hadieho prístreška zaznelo syčanie. Had sa pomaly vyplazil a v šere pivnice sa prevliekol pomedzi prútené koše, odpadky a zdrapy látky. Uvidel roztrasené škvrňa. Mláďa porastené tmasivou srstou bolo drobné a ledva stálo na nohách. Had ho chytil za kožu na krku a odvliekol ho do svojho prístreška.

Vnútri sa na kusoch dotrhanej látky povalovali kosti myši, vtákov a iných zvierat, ktoré tu našli svoju záhubu. Had položil mláďatko medzi zvyšky a zatriasol špičkou chvosta. Pripravoval sa na večeru, keď ho niečo vyrušilo. Sploštenú hlavu vystrčil z prístreška a cez diery v drevených doskách uvidel, ako si Ognjen odhryzuje zo šťavnatej jahody a vedie na povraze tučné prasa. K Ognjenovi pristúpili dvaja dedinčania, jeden s nožom v ruke.

Had zasýčal a zreničky sa mu zúžili ešte väčšmi. *Tak on sa chystá hodovať*, pomyslel si. Hlavu strčil späť do svojho prístreška a zadíval sa na psiča. Preplazil sa okolo mláďaťa a skúmavo si ho prezeral. Bolo zranené a zraniteľné. Ešte malo byť dlhý čas v bezpečí pri svojej matke. Napriek tomu sa ocitlo tu, v pivnici, a čelilo vlastnej smrti, skôr než sa jeho život vôbec začal.

Had sa preplazil k hlodavčej kosti, na ktorej visel malý kus surového mäsa. Dlhými zubami z nej mäso strhol a položil ho pred trasúceho sa návštevníka. Keď mláďatko ucítilo potravu, vrhlo sa na ňu drobnými bielymi zúbkami. O pár chvíľ bolo po mäse. Mláďa si spokojne ľahlo a s veľkými vďačnými očami sa zahľadelo do tých hadích. Triaslo sa. Had sa napriamil a prezeral si ho z výšky. Natiahol sa ponad špicaté uši mláďaťa a prevliekol cezeň kus látky dovedy natlačenej v kúte prístreška. Stočil sa do kľbka a s prázdny žalúdkom nechal návštevníka odpočívať.

Dni ubiehali a Ognjen nosil hadovi mŕtve potkany, hraboše a sem-tam aj kus zajaca. Had potravu v papuli odvliekol do prístreška ako kedykoľvek predtým, no tentoraz ňou nenasýtil seba. V prístrešku čakalo drobné sivé stvorenie, ktoré s vďačnosťou zožralo všetko, čo mu had podhodil. Had zostával väčšinu času s prázdny m žalúdkom a len málokedy sa na niečo ulakomil. Všetka potrava putovala k jeho novému priateľovi. Bol taký drobný a nenápadný, že ho had začal volať Tieň.

Tieň rýchlo silnel. Nemohol vedieť, či si ho had nechová preto, aby ho neskôr zožral, ale napriek tomu zjedol všetko, čo sa mu dostalo pod ňufák. Zubami bielymi ako perličky chrúmal kosti, chrupavky, srst i vnútornosti. Nepohrdol kusmi hydiny ani potkanmi. Jeho telo sa postupne liečilo a on naberal na sile. O pár týždňov mal oči v rovnakej výške ako jeho pán. Bol zvedavý na svoje okolie, no vždy, keď sa pokúsil vyjsť z prístreška, had na neho zasyčal.

„Ešte nie,“ zatrepal dlhým jazykom.

Ognjen si všimol, že had chradne. Obával sa, že ak skape, zmizne i šťastie z jeho domu. V dedine bol známy vďaka vynikajúcim jahodám a čoskoro chcel požiadať drotárku o ruku. Práve teraz nemohol dopustiť hadovu smrť. Začal mu preto nosiť ešte viac potravy. Cez prah pivnice hádzal bažanty i moriaky. Na trhu občas vymenil košík voňavých jahôd za čerstvé šťuky, ktoré pristáli medzi poničenými kosákmi. Keď ho susedia zavolali na zabíjačku, Ognjen si vždy vypýtal výslužku, ktorú neskôr hodil do pivnice.

Zvnútra prístreška sa ozývalo spokojné mľaskanie a praskanie kostí, zatiaľ čo had sa zohrieval na tenkom lúči slnka, ktoré presvitalo cez pivničné okienko.

Čoskoro, pomyslel si.

Prístrešok začal byť pre Tieňa tesný. S ťažkosťami si v ňom narovnával laby a natáhoval chrbát porastený hustou srstou. Už dávno prerástol svojho pána. Keď však chcel vyliezť z prístreška, medzi laby sa mu priplazil had.

„Ešte nie,“ zasyčal zospodu.

Tieň stiahol chvost a poslušne si lahol. Keď vydýchol, hada takmer odvial. Had bol slabý a hladný, no napriek tomu spokojne zatriasol špičkou chvosta.

Za pivničným oknom sa leto prelialo do jesene a na jahodovom záhone sa zrána objavovala prvá srieň. Had ležal na prikrývke prehodenej cez hromadu polámaných prútených košov, keď sa mu o hladkú kožu oprel prvý ranný lúč slnka. Preplazil sa pomedzi polámané kosti zajacov a rozdrvené hrtany sliepok a zastal pred otvorom prístreška, odkiaľ sa ozývalo dunivé chrápanie.

„Nastal čas,“ zasyčal.

Chrápanie ako na povel ustalo.

Najprv sa zjavili dve obrovské laby s dlhými pazúrmí, potom Tieň vystrčil veľký čierny ňufák. Z prístreška z prútených košov a látok sa vytiahla ozrutná sivá hlava s nastraženými špicatými ušami. Uprostred pivnice sa narovнала beštia so sivobiellou srstou a s huňatým chvostom, ktorý sa pomaly kýval z boka nabok a odvieval staré látky. Kdesi dole medzi Tieňovými pazúrmí sa krútil malý hnedo-čierny had so škrvnou v tvare písmena V na hlave.

Tieň poslušne sklopil hlavu k svojmu pánovi a had mu vyliezol po vlhkom ňufáku medzi uši. Chvostom sa pridržieval Tieňovho krku, aj keď ho nedokázal celý občiahnuť. Ticho zasyčal do špicatého ucha a štyri mohutné laby sa dali do pohybu. Tieň stúpал po kostiach, ktoré sa drvili pod váhou jeho tela. Podišiel na prah dverí pivnice a jedným skokom ich vyrazil.

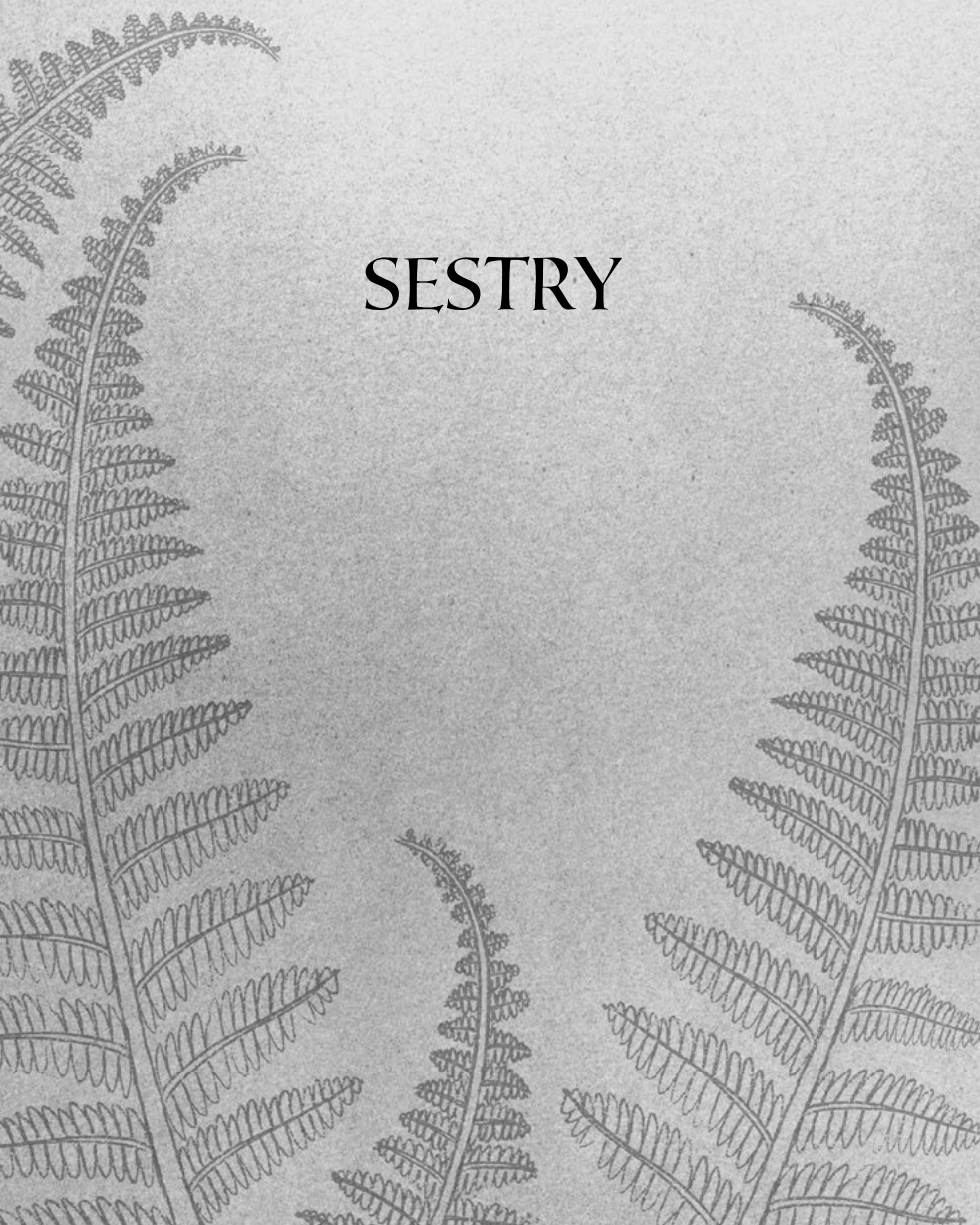
Zvuk zobudil Ognjena zo spánku. Prebehol domom a so srdcom v krku sa zastavil pred pivnicou. Na mieste, kde mali byť dvere, stál obrovský vlk s vycerenými tesákmi a so špicatými pazúrmí. Odniekiaľ zaznel tichý sipot.

Stačilo jediné zaklapnutie vlčích tesákov a Ognjen Dagarič spadol na zem mŕtvy.

Tieň prekročil čerstvú krv rozliatu po dlážke a vyvrátil dvere domu. Keď vyšiel do žiary lenivého ranného slnka a po prvýkrát sa zhlboka nadýchol čerstvého vzduchu, v nastraženom uchu začul ďalšie zasyčanie. Obrovskými labami prebehol cez jahodový záhon a rozdupal rastlinky. Zamieril k okraju ihličnatého lesa, pohojdávajúc huňatým chvostom.

Tam, vo vlhkej machovej tône a za spevu drozdov, had zliezol z vlčej hlavy do hustého papradia a v tieňoch vysokých smrekov obrastených lišajníkmi nabral podobu pripomínajúcu človeka.

SESTRY

ROK 1775

1. POPRAVA

Ludia ju nazývali mnohými menami – Čierna cárovná, Temná pocestná, Bohyňa smrti. Našlapovala rezko a rozhodne, no predsa nebolo počuť jediný jej krok. Čierny plášť, zopnutý zlatou sponou, jej vial za chrbtom. Len občas, keď sa lem zvilnil vo vetre, prezradil šuchot hladkej látky prítomnosť jeho majiteľky. Pod kapucňou jej snehovú tvár lemovali vlasy tmavé ako krdeľ vrán a na koženom opasku visel malý kosák, jediná zbraň, ktorú so sebou nosila. Ruky, ktoré nepoznali zľutovania, mala vždy studené ako ľad. Ludia sa s ňou báli priateľiť a ešte väčšmi sa báli postaviť sa jej do cesty.

Ona nemala strach z ničoho. Nezľakla sa tulákov, zlodejov ani vrahov. Nebála sa smrti. Ona bola smrť.

Drobné mince zacinkali o dno kovovej misky a starý hostinský sa usmial na pocestnú ponad okuliare. Keď sa lačne načiahol za mincami, drevená stolička pod jeho váhou hlasno zavrzgala.

„Dúfam, že sa vám u nás páčilo,“ povedal.

Namiesto odpovede len prikývla a kostnatými prstami si cez čierne vlasy prehodila hladkú kapucňu.

„V poslednom čase máme málo návštevníkov,“ postažoval sa hostinský. „Mor nášmu hostincu neprospieva. Čo vás priviedlo do týchto končín?“

„Poprava.“

„Aha, tak,“ nadvihol šedivé obočie, ktoré sa zrastalo na koreni nosa. Sprisahanecky sa okolo seba rozhlíadol, či ho nezačuje manželka, napravil si okuliare a stíšil hlas. „Ja sám som pomáhal s rúbaním dreva.“

Pocestná sa bez slova zvrtila na päte a vydala sa cez dedinu. Týmito končínami sa o nej niesli mnohé chýry. Vraj do Kráľičieho dvora priniesla neduh, po ktorom domáci dostali vyrážky a mnoho z nich zahynulo, kričiac od bolesti v horúčkach a s myslou zahľtenou preludmi. Vraj do Jeseníkov privolala potopu a rieka Draha sa vyliala z koryta. Vraj sa cez leto skrýva v podsvetí a iba počas zimy sa ostrými pazúrmí vydriape po zakrivených koreňoch stromov na povrch zeme, aby do Navu stiahla čo najviac smrteľníkov. Predznamenáva nešťastie, chorobu a zimu. Prináša smrť a sama je smrťou. To všetko sa hovorilo a len ona sama vedela, čo z toho je pravda a čo si ľudia vymysleli, aby si príbehmi o nej skrátili dlhé večery pred kozubom.

V dedine bolo v ten večer rušno. Domáci sa ponáhľali na okrúhle námestie, kde sa tlačili jeden pred druhého, aby mali čo najlepší výhľad na pripravenú hromadu dreva s tromi vysokými kolmi týčiacimi sa k mračnej oblohe. Dedinčania k popravisu neprišli naprázdno. Mnohí držali v ruke vidly alebo motyky. Tí, ktorí si nepriniesli zbrane, dvíhali do vzduchu zaťaté päste.

Pocestná z diaľky sledovala, ako skupina dedinčanov so symbolmi dvoch sekier a ruží pripnutými na plášťoch priviedla tri postavy. Cez hlavu mali prehodené vrecia a ruky im za chrbtom zviazali povrazmi. Dav zaburácal rozhorčením. Odsúdení zakopávali o vlastné nohy a narúbané kusy dreva, zatiaľ čo muži so symbolmi vystúpili na hranicu a priviazali nešťastníkov o drevené koly. Keď sa žalárnici uistili, že lano pevne drží zápästia, strhli im vrecia z hláv.

Na vrchu vaty stáli tri mladé dievčatá. Plavé dievča a tmavovlasá žena kričali o zľutovanie. Volali na blízkych, doprosovali

sa slobody. „Nič sme nespravili, sme nevinné!“ plakali. Po líkach im stekali slzy a pohľadmi hľadali pomoc v rozúúrenom dave.

Tretia odsúúená vřak len pokojne čakala. Dlhé zlatisté vlasy s vpletenými živými kvetmi jej viali napriek tomu, že listy na brezách okolo námestia sa ani nepohli. Pleť mala jemnú a líca ružové. Na jej krásnej tvári spočívali pohľady desiatok mužov. Takmer sa zdalo, že ak by kohokoľvek z nich požiadala o záchranu, preskákala by poľená, odviazala by jej útle zápästia, vzal by ju do náručia a odniesol by si ju domov, kde by ju sladko a vášnivo pomiloval.

Zlatovláška vřak nežiadala o milosť, slobodu či odpustenie. Bez záujmu hľadela kamsi do diaľky, kde sa vysoké hory dotýkali tmavnúcej oblohy. Znudene sledovala západ slnka a čakala, kým sa to všetko konečne skončí.

„Čarodejnice!“ vykrikla dedinčanka s vlasmi zviazanými do konského chvosta a hodila do odsúúených kus zhnitého jablka, ktoré sa rozplaslo o nahromadené drevo. „Nech oheň očistí vaše hriechy!“

„Upáľte ich!“ pridala sa ďalšia a zodvihla do vzduchu zovretú päšť.

Spzo skupiny mužov s odznakmi na hrudi vystúpil starý dedinčan s pochodňou v ruke. Jej plamene sa odrazili v rovnakom odznaku, aký nosila jeho Protičarodejnica čata. Obrátil sa k dedinčanom na námestí a odkařlal si. Dav sa utišil a všetky oči sa obrátili k horiacej fakli v mužovej ruke. Jediným zvukom bol tichý nárek dvoch odsúúených. Pocestná vykročila a jej kapuňa zmizla v dave.

„Dnes sme sa tu ziřli, aby sme svet očistili od týchto bosoriek!“ skríkol muž a dav mu odpovedal súhlasným zabručaním. „Tieto tri ženy ovládajú čiernu mágiu. Prekročili zákony prírody a zniesli na nás svoje čary. Sú služobníkmi diabla, zaplietli sa s okultnými silami. Ja, starosta našej obce, ochranca občanov a najvyšší sudca, ich obviňujem z čarodejníctva a z obcovania s temnými silami a odsudzujem ich na smrť upálením.“

Dav na námestí opäť súhlasne zahučal. Do vzduchu vyletelo niekoľko motýk a drevených palíc a do žien vrazilo pár zhnitých jabĺk a rajčín. Starosta pristúpil k vatre a priblížil horiacu pochodeň k drevu. Plamene boli už celkom blízko od vytŕčajúceho kónára, keď starosta ustrnul. Na hrdle zacítil chlad studenej ocele.

„Ak sa chceš stretnúť so smrťou, mám pre teba pozvánku,“ začul v uchu tichý ženský hlas.

Starosta sa pomaly obrátil a sklopil zrak k bledej tvári skrytej pod čiernou kapucňou.

„Sú to čarodejnice,“ vyprskol znechutene a pevnejšie zovrel pochodeň. „Musia byť popravené.“

Pocestná pritlačila kosák o starostovo hrdlo a on sa narovnal do celej svojej výšky. Oči sa mu rozšírili od strachu a na tvári sa mu zjavili kropaje potu. Ustúpil o pár krokov. Pochodeň odtiahol od naukladaného dreva.

V tom momente pocestnú zozadu zdrapili čiesi mocné ruky. Odtiahla kosák od starostovho hrdla a otočila sa k skupine mužov s pripnutým symbolom sekier a ruží. Snažili sa ju odzbrojiť, no ona im nedala šancu.

Prvého muža zložila na zem laktom, ďalšieho kopom do žalúdka. Pohybovala sa rýchlo a ľahko, každý jej úder mieril presne, každý krok bol už tisíckrát nacvičený. Takmer to vyzeralo, akoby s protivníkmi tancovala do rytmu hudby, ktorú počula len ona sama. Bola drobná a útla, menšia než statní dedičania, ktorí vyrastali na čerstvom kravskom mlieku a zabíjačkách prasiat vypasených na prasknutie. Napriek tomu ich takmer zadusila váhou hanby za ich vlastnú neschopnosť premôcť jedno kostnaté dievča.

Na námestí vypukol chaos. Spod lemu kapucne pocestná uvidela, ako k nej beží niekoľko ďalších chlapov s vidlami a lopatami. Starosta využil chvíľku jej nepozornosti a hodil pochodeň na vatru. Hranica vzbĺkla ako lusknutím prstov.

Pocestná sa vyšmykla ďalšiemu útočníkovi a zamierila k horiacej vatre. Vyskočila na naukladané poľená a prebehla po nich k odsúdeným. Kosákom prerezala laná na rukách dvoch uplakaných

žien, ktoré s úľavou ďakovali. Stále však boli zmätené a vystrašené. „Čo s nami bude? Čo máme robiť?“ dožadovali sa rady.

„Utečte.“

Pocestná sa obrátila k zlatovláske. Ich pohľady sa stretli. Zľahka pretancovala po narúbanom dreve k dievčaťu a postavila sa mu čelom. Kostnatými hánkami bielych rúk si z hlavy zložila kapucňu a po bledej tvári sa jej roztancovali plamene. Temnými očami, v ktorých sa zračil chlad, sa zadívala na zlatovlásku.

Dievča s kvetmi vo vlasoch sa pousmialo.

„Morena,“ oslovilo pocestnú. „Premýšľala som, či prídeš.“

Morena priložila kosák k lanu a jediným švihnutím oslobodila zlatovláskine ruky. Dievčina si okamžite pomädľila odreté zápästia. Dav na námestí hučal, oheň sa rýchlo šírila drevným popravisom, no obe dievčatá na seba uprene hľadeli, akoby celkom zabudli, kde sú a čo sa okolo nich deje.

Objali sa. Zvierali sa v objatí tak silno, akoby sa nevideli celé stáročia. Akoby ich pridľho delili celé krajiny, hory a divoké rieky. Stískali sa tak tuho, až z nich bola len spleť zlatých a čiernych vlasov, deň a noc, jar a zima, zrodenie a smrť.

„Sestrička,“ zašepkala Morena pomedzi živé kvety do vlasov farby zlata, ktoré voňali po levanduli. Do očí sa jej nahrnuli slzy namiesto všetkých slov, ktoré chcela Vesne za ten dlhý čas odlúčenia povedať.

Sestry uvoľnili objatie a zliezli z rozhárajúcej sa vetry. Morena držala v jednej ruke Vesninu teplú dlaň a v druhej drevenú rúčku svojho kosáka. Podľa pokrikov sa zdalo, že sa aj medzi dedinčanmi spustila bitka. Naťahovali sa medzi sebou a kričali po sebe. Väčšina žiadala popravu žien, zopár odvážlivcov sa ich však snažilo chrániť vlastným telom. Zvyšné dve odsúdené sa v zmätku kdesi stratili.

Starosta využil poslednú príležitosť na popravu či skôr na pomstu za nevydarenú popravu. Zo zeme zodvihol nôž, ktorý tam v bitke ktosi stratil, a dral sa rozvášneným davom za vzdalujúcimi sa sestrami.

Smrti by však nikto nemal skrížiť cestu.

Muž zodvihol ruku s nožom do vzduchu a čepeľ zabodol do Moreninho ramena. Keď zbraň vytiahol, nebola na nej jediná kvapka krvi. Zmätene pozrel na rozrezaný rukáv. Diera odhalila nepeknú bodnú ranu, namiesto krvi z nej však vyletel čierny tieň a rana sa sama zacelila.

Starosta vyľakane pozrel do Moreniných studených očí a vo vzduchu niečo zasvišťalo. Na zem dopadla mŕtvola v loveckom kabáte so symbolom sekier a ruží na chlopni kabáta.

„Človek by nemal volať Smrť na čaj, ak si sám nechce uchlipnúť,“ zašepkala spod kapucne a o lem čierneho pláštá si utrela čepeľ kosáka pobozkanú čerstvou krvou.

Morena stisla Vesninu ruku a spoločne zahli do bočnej uličky, kde na nich čakal kôň. Prehodila jednu nohu cez žrebca a pružne na neho vysadla. Potom natiahla ruku k sestre. Vesna sa posadila za Morenin chrbát a tuho ju zozadu objala.

Kôň cválal dedinou. Nechal za sebou horiacu vatru s tromi prázdnyimi kolmi a výkriky dedinčanov. Žrebec utekal náhlivo a divoko, pod kopytami víril prach, uháňal rýchlejšie a rýchlejšie, až pokiaľ obe sestry nezahalila hmla prikrádajúcej sa zimy.

Keď sestry dorazili do Nowého Dwora, bola už hlboká noc. Sedeli v starých pohodlných kreslách v malej drevenej krčme, ktorá sa krčila pod hostincom U Jozeja. Na drevenom obklade viseli maľované obrazy znázorňujúce lov a podlahu vŕzgajúcu pod každým krokom pokrýval hrubý sivý koberec, ktorý mal v minulosti celkom inú farbu. Vzduchom sa niesla vôňa zaváraných uhoriek a dusenej kapusty.

V krčme bolo takmer prázdno. Väčšina hostí podriemavala nad nápojmi alebo si potichu medzi sebou niečo šepkali. Domáci sa odoberali do postelí a návštevníci hostinca pomaly vyšliapavali drevené schody vedúce do ich izieb. Ešte aj oheň v kozube v strede miestnosti pomaly dohorieval, ako keby sa chcel čoskoro uložiť na spánok a vyhnať všetko osadenstvo.

Sestry sedeli za okrúhlym stolom, na ktorom stáli dva horúce čaje. Morena spustila ruku pod stôl a pohľadila medzi ušami obrovského sivého vlka ležiaceho pri jej nohách. Zviera spokojne privieralo oči a pohojďovalo do strán chvostom, ktorý na zemi víril prach.

Morena zodvihla zrak a prehliadla si kvety zapletené vo Vesniných vlasoch.

„Ešte aj na popravu sa vyparádiš,“ zaškľbalo jej kútikom úst.

„Vieš, čo nám macocha vždy hovorila – správne sa odej a tvoje oblečenie za teba povie všetko ešte pred tým, než otvoríš ústa,“ odrecitovala Vesna s pravidelným klopaním ukazováka o dosku stola. „Mala to byť moja prvá poprava upálením. Už ma dvakrát utopili, nebolo to veľmi príjemné,“ zvrastila tvár. „Všetka tá voda v pľúcach, všade samá rybacina. Fuj,“ potriasla hlavou a načiahla sa za čajom.

„Prečo ťa chceli upáliť?“

„Susedkin syn ťažko ochorel. Zomieral. A ja... Vyliečila som ho svojou mocou,“ mykla plecami a pohodila zlatistými vlasmi. „Nepozeraj tak na mňa,“ rozohnila sa, keď zachytila sestrin káravý pohľad. „Nemohla som ho nechať zomrieť.“

„Nemala si im prezradiť, čo dokážeš, sestrička. Nie je to bezpečné.“

„Záleží na tom?“ uchlipla si z horúceho nápoja. Na tvári sa jej rozhostil namrzený výraz. „Nemusela si sa obťažovať hľadať ma...“

Morena odtiahla ruku od vlka, ktorý sa rozvalil na zemi. Nastalo krátke ticho, počas ktorého Morena hľadela von z okna. Nahé konáre stromov sa ohýbali vo vetre, drevené okenice búchali o rámy okien. Prichádzala zima. Morena pod stolom nevedomky siahla za kosákom skrytým pod plášťom.

„Na zdravie, dámy!“ pristúpil k sestrám Jozef, statný výčapník a majiteľ pohostinstva. Vlk v okamihu namieril žlté oči na hostinského, ktorý pod vlčím pohľadom o kúsok odstúpil od stola. Jozef pred obe sestry položil dva malé poháriky plné zlatej tekutiny. „Najlepšia medovina v kraji!“ povedal a prstom si poklepal

po košeli, ktorá ledva obopínala prevísajúce brucho. „Vlastná výroba.“

„Jozej, snáď sa nás nesnažíš otráviť. Práve sme sa vrátili z po-pravy,“ uškrnula sa na neho Morena a kývla smerom k sestre. Vesna vytreštila na sestru oči a nervózne sa zavrtila vo veľkom kresle.

„Len pokoj, drahá,“ povedal Jozej Vesne, oprel sa rukou o stôl a priblížil k nej svoju brunátnu tvár. „V Nowom Dwore nikoho neupaľujeme. Drevo potrebujeme na zimu.“

Nastalo krátke ticho, no potom Morena i Jozej vybuchli do smiechu. Vesna sa neochotne zasmiala a odtiahla sa v kresle od Jozeja.

„Počul som, že si podpálila ďalšiu dedinu,“ narovnal sa Jozej a obrátil sa k Morene.

„Zvesti sa šíria rýchlo.“

„Aaach, vieš, ako to chodí,“ vytiahol spoza nohavíc mokrú utierku a pretrel ňou stôl pomedzi medovinu a čaj. Vesna chytila do rúk svoju šálku čaju a odpila si. „Keď si niekto vo vedľajšej dedine prdol, u nás sa povára, že sa posral.“

Čaj vyletel z Vesniných úst a trafil stenu obloženú drevom. Vesna sa hlasno rozkašľala a snažila sa lapiť dych, na čo vlk zareagoval tlmeným vrčaním. Jozej jej jedným dobre miereným úderom do chrbta pomohol vykašľať zabehnutý čaj bez toho, aby spustil zrak z Moreny.

„A zrovna o tebe, Morena, sa toho hovorí veľa,“ ukázal na ňu veľkou dlaňou, v ktorej stále zvieral utierku. Potom si ju zastrčil za opasok. „Čierna cárovná, Bohyňa smrti,“ rozťahal dlane a predstieral, že sa Moreny bojí. Pootvoril ústa a potriasol hlavou, až sa mu dlhé fúzy opäť zatriasli. „Nevezmite ma so sebou do podsvetia, prosím!“

Morena sa načiahla za medovinou a nadvihla pohárik. „Dnes ťa ešte nechám kráčať po zemi živých.“ Obsah pohára obrátila do seba.

„Vrele vám ďakujem, madam,“ posmešne sa uklonil. „Prežil môj kôň dnešnú záchrannú výpravu?“

„Čaká na kus jablka v tvojej stajni. Je to skvelý žrebec,“ pokývla ďakovne hlavou. „Bude zajtra ťahať koč?“

Jozejovi sa po tvári rozliala ľútostivá grimasa. „Mám pre teba zlú správu.“

„Nehovor mi, že si koč nemôžeme požičať,“ pokrútila hlavou a narovнала sa v kresle.

„Ale áno, áno, môj koč si môžeš požičať kedykoľvek, no asi ti nebude na nič.“

„Prečo?“

„Chýba mu koleso.“

Morene zamrzol úsmev na tvári. Očami okamžite začala blúdiť po miestnosti a prehodnocovala svoj plán. Vlk akoby vycítil jej nepokoj. Postavil sa na všetky štyri laby a vopchal jej svoju ozrutnú hlavu do lona. Niektorí hostia sa pri pohľade na beštiu znepokojene zavrтели na mieste.

„Zajtra večer bude koč opravený,“ prisľúbil Jozej.

„Toľko času nemáme. Musíme sa vydať na cestu za svtania.“

Vesna práve privoniavala k poháriku medoviny, no po týchto slovách nadvihla oči k Morene. Na dlhú chvíľu sa ich pohľady stretli. Sestra jej kývnutím hlavy naznačila, že jej všetko vysvetlí neskôr.

„Tak si vezmi ešte jedného koňa,“ ponúkol jej Jozej. „Za to, čo si urobila pre tento hostinec, som ti naveky zaviazaný, Morena.“

Morena prikývla a usmiala sa. Jozej sa zadíval na vlčiu hlavu a tvár mu skrivil nervózny úšľabok.

„Drž ho, prosím, nakrátko,“ povedal tlmeným hlasom s pohľadom zabodnutým do vlčej hlavy. „Som rád, že strážiš tento hostinec, no nechcem prísť o zákazníkov.“

„Nemaj strach,“ odpovedala mu.

S utierkou v ruke sa zvrтол na päte a odkráčal. Vesna do Moreny zabodla spýtavý pohľad.

„Je to dobrák od kosti,“ povedala Morena, keď Jozej utieral vedľajší stôl a rozprával sa so štamgastmi o herni vo vedľajšej dedine. „A hovorí pravdu – varí tú najlepšiu medovinu. Za posledné

storočie som nepila nič chutnejšie. Koštovala som síce severskú medovinu s Romanovovcami v Petrohrade, no aj keď bola lahodná a štiplavá zároveň, s jemným podtónom sladkého orecha, nemala na tú Jozejovu. A vieš, že s tým len nedávno začal? Je to skutočný majster svojho remesla.“

Vesna ju však nepočúvala. S rukami prekříženými cez hrud visela na Morene ľadovým pohľadom.

„Prečo ti je naveky zaviazaný?“ spýtala sa podozrievavým tónom. „Koho si poslala pod kvety?“

„Nikoho,“ mykla Morena plecami a škrabkala vlka po ňufáku. „Iba som sa stala pravidelnou návštevníčkou tohto pohostinstva.“

Vesna nadvihla obočie v geste, ktoré naznačovalo, že jej neverí ani jediné slovo. Morena sa nadýchla a pustila sa do vysvetľovania.

„Ľudia v týchto krajoch veria rôznym poverám, ktoré o mne kolujú. A Jozej mal dlho problém s výpalníkmi. Pravidelne mu vykrádali zásoby alkoholu a jedla a brali si časť jeho zárobkov. Nedokázal sa ich zbaviť. A ja mám Nowy Dwor rada. Cítim sa tu ako doma... A tak sme sa dohodli. Ja sa z času na čas zastavím na pohárik tak, aby všetci videli, že Bohyňa smrti stráži hostinec a krčmu U Jozeya, a Jozej má pokoj od všetkých, ktorí si chcú uhryznúť z jeho práce. Čierna cárovná, k vašim službám,“ posmešne sa uklonila.

Vesnina tvár však zostávala strnulá ako kameň.

„Tebe to príde vtipné?“ spýtala sa. „Nazývaš sa týmito menami, ako keby ti naša kliatba robila radosť. A jeho,“ zadívala sa na vlčiu hlavu, „vodíš po vonku ako domáce zvieratko. Je to vlk, Morena,“ zasyčala. „Patrí do divočiny.“

„Patrí ku mne,“ Morenina tvár zvažovala. Hľadela do sestričných očí, kedysi plných života a radosti. Vesna, ktorá sa vždy tešila z každého kvetu a každej nôty, teraz vyzerala, akoby stratila vlastnú dušu.

Morena odsunula šálky čaju i poháre medoviny a vlk sa opäť schúlil k jej nohám. So zavrzganím podlahy si pritiahla kreslo bližšie k okrúhlemu stolu a nahla sa k sestre.

„Ak by som mohla, nezmenila by som jediná vec, Vesna. Aby som ti zachránila život, urobila by som to všetko znova.“

„Čo je to za život?“ zašepkala Vesna a pohľadom skontrolovala, či ich niekto v miestnosti nepočúva. „Žijem stále dookola. Narodím sa, prežijem mladosť a zomieram... A potom sa narodím znova a zomieram znova. A znova, a znova, a znova, a všetko si to pamätám, preperúna...“ zahrešila a dlane zaťala v päsť. „A ty...“ pohľadom prešla po Moreninom rozrezanom rukáve, kde svietila bledá zacelená pokožka bez jediného škrabanca. Chytila Moreniny ruky a stisla ich. „Ešte aj tvoje ruky sú ľadové ako smrť,“ precedila potichu cez zuby. Potom si dlaňami zakryla tvár, akoby chcela zahnať to, čím sa sestry stali.

Morena sa obhliadla po krčme, ktorá sa takmer úplne vyprázdnila. Nikto zo zvyšných hostí im nevenoval pozornosť. Jozef sa rozprával s novým návštevníkom v dlhom prešívanom plášti a prirovnával svoju medovinu k chôdzi po oblakoch. Ostatní ľudia v kreslách či kožených sedačkách sa starali sami o seba. Morena sa obrátila k sestre. Nahla sa ešte o niečo bližšie, až opäť zacítila levanduľovú vôňu Vesniných vlasov, ktorá v nej prebudila dávne spomienky na Hniezdo, na Grob, na domov... Na Jadwigu. Stíšila hlas.

„Videla som ťa umierať niekoľkokrát, sestrička. Tentoraz to nedovolím.“ Morena stisla Vesniny dlane. „Chcem tú kliatbu zlomiť raz a navždy. Konečne som našla niekoho, kto nám pomôže a vďaka komu zistíme, čo sa stalo na brehu Vlčieho jazera.“

ROK 1187

2. ŠÍPKY

Zeleným údolím sa niesol dievčenský spev. Teplé lúče jarného slnka dopadali na zlatisté vlasy dievčiny, ktorá trhala materinu dúšku v záhrade, kde sa k nebu týčila vysoká čerešňa v puku. Končeky jej vlasov viali v teplom vetre, kým spievala:

*Hladali ťa mnohí,
žobráci i boháči,
kto tvoje lupene má,
za skutočnú moc vďačí.*

Zlatovláska sa načiahla za ďalšou zelenou rastlinkou, aby si ju vložila do ľanovej utierky, keď ju za uchom niečo zaštipalo.

„Morena!“ sykla od bolesti a stonky materinej dúšky sa jej vysypali do trávy. Na pleci zacítila ďalší náraz a do lona sa jej skotúľala malá červená šípka.

Spoza rohu dreveného domčeka pomaľovaného farebnými ornamentmi sa vystrčila sestrina vysmiata tvár s tmavými vlasmi zapletenými do dvoch pevných vrkočov. Kráčala k nej a v rukách držala podomácky vyrobený prak a vrecko, z ktorého vyťahovala malé plody. Vesna zodvihla šípku a ukázala ju sestre.

„Nemala by si nimi mrhať. Budem ich potrebovať pre princa.“

„Nehovor mi, že chceš zo šípok pripraviť nápoj lásky,“ Morena zvrážtila nos.

„Chcem mu z nich uvariť šípkový čaj,“ odpovedala Vesna.

„Koho zaujíma nejaký nafúkaný Slnčný princ?“

„Je to Princ Slnko,“ opravila ju Vesna. „Tak mu vravia. A zaujíma *mňa*,“ odsekla a po tvári sa jej rozlial rumenec. Odhrnula si dlhé zlatisté vlasy, v ktorých mala zapletené kvety.

Morena si pritiahla drevený stolček a usadila sa naň. „Dlho ňa nikto nepožiadala o ruku a tebe sa to zunovalo?“ Morena pobaveno pohodila hlavou.

„Prestaň!“ zahriakla ju sestra a odtrhla pohľad od byliniek. „Žiadny z mužov v Grobe sa princovi nevyrovná. Je to hrdina celého Úlesia.“

„To, že Ivan Carevič niekoho rozštiepil na sedem častí, z neho ešte nerobí hrdinu.“

„Princ neporazil len tak hocikoho, ale toho najhoršieho čer-nokňažníka v celej krajine.“

„Ivan dokáže zabíjať akurát tak svojím sladkým úsmevom,“ zasmiala sa Morena. „Počula som, že v boji je nemožný. Je zázrak, že bitku s Kostejom vôbec prežil.“

„Sú to len výmysly, ktoré rozširujú závistlivci.“

„Každý príbeh v sebe skrýva zrníčko pravdy.“ Morena vystrelila z dreveného stolčeka a vytiahla z puzdra veľký rybársky nôž so symbolom medveďa vyrytým na rukoväti. „Jedného dňa budem bojovať lepšie než Ivan i jeho posluhovači.“

„A to už ako?“ uškrnula sa Vesna.

Morena si prehodila nôž z dlane do dlane a vrhla ho do kmeňa čerešne. Čepel sa zabodla hlboko do kôry.

„Vydám sa na sever do Erfraru a vstúpim do jeho armády. Erfrarskí vojaci sú tí najschopnejší bojovníci. Naučím sa narábať s mečom tak dobre ako ktorýkoľvek z Ivanových rytierov.“ S ľahkosťou vyskočila na drevený stolček a zo žartu pred sestrou vystrúhala žartovnú pózu, akoby sa prihovárala k ľudu. „Jedného

dňa, keď ľudia začujú moje meno, budú vedieť, že si po nich prichádza smrť.“

„V Erfrare je vraj príšerná zima a medzi vojakmi sú aj vlkolaci! Radšej by si sa mala naučiť niečo užitočné, a nie behať po lese.“

„Zabúdaš, sestrička, kto ti nosí mäso pod nos, odkedy zomrel otec.“

Vesna namosúrene mykla hlavou. Pozbierala bylinky a rýchlo sa pobrala do chalupy bez toho, aby sa na Morenu čo i len pozrela. Tiahla sa za ňou iba jemná vôňa levandule.

„Pravda sa počúva ťažko,“ ozvalo sa znenazdania.

Morena sa pootočila na stolčeku a uvidela suseda Petra. Svetlá premočená košeľa obopínala jeho široké ramená a opotrebované kožené topánky mal špinavé od blata. V ruke držal sieť s rybami.

„Brali?“ spýtala sa Morena a zoskočila zo stolčeka. Srdce sa jej v hrudi pri pohľade na najlepšieho priateľa rozbúchalo.

„Brali, brali,“ prikývol a podišiel k nej. Zo siete vybral kapra a podal jej ho. „Tento je pre teba a tvoju sestru.“

„Peter, to nemusíš,“ pokrútila hlavou Morena a zamietavo pohodila rukou. „Sami máte málo.“

„Ber,“ povedal a vtlačil jej rybu do náručia. „Ale pozor, nech sa sestra náhodou nezadusí kosťou,“ uškrnul sa.

„To by bolo príšerné,“ opätovala mu úsmev. „Princ by isto nechcel mŕtvu nevestu.“

„Princ...“ Peter prevrátil oči. „Celý Grob hovorí len o jeho príchode.“

„Možno to bude tým, že sa v našej dedine nikdy nič zaujímavé nedeje. A ani v celom Úlesí.“

„A tiež je možnosť vydať sa za princa pre mnohé splneným snom,“ pokrčil plecami Peter a pevnejšie zovrel sieť. „Ktorá by nechcela žiť v Zrkadlovom paláci? Princ by si mal dávať pozor, aby jeho kôň nepostúpil dievky, ktoré sa mu budú hádzať pod kopytá.“

„Radšej by si mal dať pozor na to, čo pije,“ zasmiala sa Morena.

„A to už prečo?“

„Nápoj lásky. Je to medzi dievčatami známy trik, ako získať náklonnosť svojho vyvoleného. Dievča sa vykúpe vo vode, ktorú potom dá svojmu milému vypiť – s jeho vedomím alebo bez.“ Morena chytila kapra pod pazuchu. Prstami mu otvárala ústa a napodobnila Vesnin hlas: „Oooch, princ môj, dal by si si kalíšok z môjho kúpeľového vývaru?“

Peter sa nahlas rozosmial a pretrel si čelo. „Dievčatá naozaj varia nápoj lásky? Myslel som, že sú to len povery.“

„Čudoval by si sa, čoho všetkého sú schopné. Raz som Vesnu prichytila, ako si češe vlasy konskou kefou, ktorú ukradla z Rajkowiczových stajní, pretože počula, že potom bude mať lesklejšie vlasy.“

„Konskou kefou? Kto jej niečo také povedal?“

Morena sa šibalsky pousmiala. „Ja,“ potom nadšene pokračovala: „Vesna o tom povedala dievčatám v dedine. Pani Rajkowiczovej za tri dni zmizlo zo dvadsať kief. Niektoré dievky kvôli tomu dokonca prišli až z Tavu a zo Zrkadlového paláca.“

Peter sa neprestával uchechtávať. „Takže ty si dôvod, prečo sme sa týždne natierali tými páchnucimi bylínkovými masťami proti konskému svrabu?“

Prikývla. „Musela som potom vydrhnúť Rajkowiczových stajne,“ pokrčila plecami a prehodila si v rukách mokrého kapra. „Ale stálo to za to. Okrem toho sú zvieratá lepší spoločníci než väčšina ľudí.“ Pohľadom zablúdila k rybe v náručí. „Dokonca aj tie mŕtve.“

„Nepotrebuješ pomôcť s čistením?“ ponúkol sa Peter a mykol hlavou k rybe.

Morena sa pousmiala a ukázala na nôž zabodnutý v kôre čerešne. „Mám na to nôž, ktorý si mi daroval.“

„Ktorý si mi vzala,“ opravil ju s úškrnom.

Podišiel k stromu a z tvrdej kôry vytiahol čepeľ. S úsmevom na perách ho podal Morene.

„Len si ním neublíž,“ žmurkol na ňu, keď sa vybral na odchod. „Bolo by ťa škoda,“ dodal potichu poza rameno.

Zastavil na okraji malej drevenice. Krátko sa započúval do Vesninho spevu, ktorý doliehal zvnútra domu. Pokrútil hlavou a obzrel sa na Morenu.

„Neviem, ako to s ňou môžeš vydržať.“

„Tiež sa tomu čudujem.“

V ten deň mala Morena na večeru pečeného kapra a Vesnine sťažnosti, že smrdí rybacinou. Napriek tomu jej na tvári hral spokojný úsmev.

3. PRINC

Na príchod princa Ivana sa pripravoval celý Grob. Dedinčania si upratovali príbytky, zametali dvory a prebrusovali ploty. Morena si všimla, ako sa dievčatá zrazu vyparádili. Mnohé si do vlasov vpletli kvetinové čelenky a okolo pása pevne uviazali farebné stuhy s vyšívanými motívmi rozkvitnutých kvetov, ktoré si dali doviezť z trhu v Hradskom. Aj Vesna si v posledných dňoch dala záležať a vstávala každé ráno o čosi skôr, aby sa upravila, akoby chcela byť pripravená, ak by sa nečakane ukázal princ.

Princ však dorazil do dediny presne v deň, ktorý jeho kráľovský posol ohlásil. V sprievode kráľovskej stráže sa niesol na bielom koni s pozláteným postrojom posiatym drahými kameňmi a oblečenú mal bielu košeľu a nohavice pretkané zlatou niťou. Vo svetlých vlasoch začesaných dozadu mu spočívala malá korunka so symbolom slnka.

Ivana oslavovala celá krajina kvôli jeho víťazstvu nad Kostejom, čiernym mágom, ktorý plienil krajinu od južnej hranice so Sjurtom až po špicaté hory na severe, kde sa rozliehal studený Erfrar. Kostej ovládal mágiu, o ktorej si ľudia iba šepkali so zatajeným dychom. Pre jeho zlomyselnú mágiu vyschla rieka Khorla a zahynulo množstvo dobytky. Pohyboval sa ako dym. So svojím